

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII Ч. 145. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 24-го червня 1939. No. 145. Jersey City, N. J., Saturday, June 24, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В З'ЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ З'ЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

№ 145. „Свобода“: Вільям 4-0237. — № 145. У. Н. Соммер: Вільям 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ШИРОКО ЗАКРОСНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПЛАН РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт вніс перед конгрес економічний план величезних розмірів, що має за завдання привернути Америці давній добробут. Цей план більший від усіх попередніх, з винятком першого, що носив назву „Ен Ар Ей“. Цей новий план передбачає витрату коло чотирьох біліонів доларів, але не безпосередньо державних грошей, лише тих, що є в банках, за гарантією уряду. Цей новий план полягав би на тім, що зрушено великі грошові засоби, що лежать нині безцінно, до праці, шляхом низько відсоткових позичок, гарантованих урядом. Ці позички були б ужиті на ріжні підприємства, але з тим, що вони поверталися б.

Цей план заскочив конгресменів. Вони різко висказувалися про нього: одні говорили, що це черговий план Рузвельта, як витрачувати державні гроші, інші твердили, що такого широко закросного плану вже давно треба було Америці.

ОБЛЕКШУЮТЬ ПОДАТКИ.

ВАШИНГТОН. — Обструкціоністи перервали на якийсь час свої „промови“, щоб дати нагоду конгресові голосувати над новими податковими полегшеннями. Новий закон, що усуває чергові „податкові подразнення“, на які нарікали бізнесмени, перейшов. З другого боку перепав проект, щоб поширити податки на менше заробляючі групи, себто на нежонатих, що заробляють менше, як тисячу доларів на рік, і жонатих, що заробляють менше як \$2,500 на рік. Тепер вони є вільні від податків.

ЛЕГІСЛЯТУРА ДАЛІ ВОЮЄ З ГУБЕРНАТОРОМ.

ОЛБАНІ. — Стейтова легіслятура, що має республіканську більшість, далі воює з губернатором Ліменом, що є демократом. Коли апеляційний суд узяв, що легіслятура не мал права так основно змінювати проект бюджету Лімена, тепер легіслятура устами своїх провідників заявила, що вона ще раз візьме під увагу цей проект і знов його так основно змінить, але в границях конституційних формальностей.

АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ ІГНОРУЮТЬ ЯПОНЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту дав приказ американському адміралові Ярнелові, командантові американської флотії на Далекому Сході, щоб він не повинувався приказам японців забрати кораблі з Сватова, а щоб далі охороняв безпеку і добро американських громадян у тих околицях. Внаслідок того Ярнел замислює забрати кораблі; як цього жадали японці, почав стягати туди нові військові кораблі.

ХОЧУТЬ ПРОВІРКИ НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок нарікань, що національний комітет взаємовідносин праці прибрав диктаторські права в суперечках між робітниками і власниками фабрик, в конгресі виробила думка, щоб створити конгресовий комітет провірки роботи того комітету. Ця думка має багато прихильників.

ШКІЛЬНІ ВЛАСТІ УСУВАЮТЬ ХВОРИХ УЧИТЕЛІВ.

НЬО ЙОРК. — Шкільні власті відмовили сталої кваліфікації для учителя Ройбена Стравса тому, що він був хворий і внаслідок того поведінка нервово та неадекватно з учнями. Стравс заскаржив шкільні власті до суду, але суд станув по стороні шкільних властей. Це рішення радісно повитали в колах шкільних, і виховників кажуть, що воно матиме оздоровлюючий вплив на ціле шкільництво, в якому є багато вчителів, що фізично, або психічно хворі і через те роблять погане враження на шкільну дитвору.

НАСТУП „ЯПОНСЬКИХ ХРУЩІКІВ“.

НЬО ЙОРК. — Власті повідомляють, що наступного тижня зачнуть вилазити з землі так звані „японські хрущики“, які цього року появляться ще в більшому числі, ніж попередніх років. Вони наперед появляться в парках, де зачнуть пожирати листя. Опісля кинуться на вулиці міста.

КОНВЕНЦІЯ ТАВНСЕНДИСТІВ.

ІНДІАНАПОЛІС. — На конвенції групи Тавнсенда, що пропагує високу щомісячну пенсію для старших людей, зібралося коло 10,000 делегатів. Вони дали повний вотум довіри творцям цієї групи, д-рові Тавнсендові, та заявлялися за посилення акції в цілі досягнення високих пенсій.

ВІДКРИТТЯ ПРОМИСЛОВОЇ ШКОЛИ В БРУКЛІНІ.

НЬО ЙОРК. — Під наглядом „Доброї Пії Ей“ відкривається в Брукліні промислова школа для дорослих, до якої можуть записуватись жінки і чоловіки. Жіночі курси будуть: книговодство, писання на машині, стенографія і купецька англійська мова. Для чоловіків: автомобільна механіка, огрівання домів, вентиляція й нафтові печі, деревообробка, радіо-техніка, холодильна механіка, мореплавання, технічні рисунки, фотографія, писання на машині, стенографія, книговодство й англійська мова. Ці курси будуть відбуватися в бруклінській „Гайскул оф спешел трейдс“.

ПОРУЧАЄ НЕВСИПУЩУ ПРАЦЮ.

НЬО ЙОРК. — Священник Гілберт перед учениками католицької школи ім. еп. МекДонала заявив, що геніальні у люди в житті можна досягнути тільки через тверду, витривалу працю. Клопіт з нинішньою добою є те, що нині люди шукають успіху шляхом найменших зусиль, говорив він.

ЯКБИ ВІЙНА В ПАЛЕСТИНІ.

Бритійські війська в Палестині розклали в ріжних-важних пунктах військові окопи, обложені набитими піском міхами. Кожний прохожий мусить легітимуватися перед військовою сторожею.

ЛЕТІТЬ 469 МІЛЬ НА ГОДИНУ.

При кінці квітня німецький летун Фріц Вендель випробував новий рід літака, що летів зо швидкістю 469 миль на годину. Новий літак типу Месершміт. Таким літаком можна за два дні облетіти навколо світу.

ГЕЛІЙ ПОМАГАЄ ДИХАВЧИНИМ.

Коли змішати гелій з киснем, то втворюється таке повітря, що помічне дихавчиним. Для такої потреби змішують дві літри гелію з одною літрою кисню. Гелій то такий газ, що то вживають його до наповнювання повітроплавів, бо він дуже легкий і незапальний.

ЗНАЙДЕНО ГЕЛІЙ У НІМЕЧЧИНІ.

У березні цього року німці знайшли газ гелій недалеко від границі Голандії. А такого газу їм саме потрібно було для наповнювання повітроплавів. Гелій і легкий і незапальний. Багато гелію мають Злучені Держави, та Німеччині продавати його не хочуть, бо, мовляв, Німеччина могла б ужити повітроплавів, що наповнені гелієм, і для воєнних цілей. А відомо, великим повітроплавом можна легко перелетіти з Європи до Америки.

МАШИНА ТЕРЕБИТЬ ГОРІХИ.

От як тепер машиною терелять горіхи. Горіх за горіхом падає в машину. Машина скоріше пробиває малесеньку дірочку в горіху. Ще даліше в кожний горіх кризь дірочку входить трошки ацетиленового газу й кисня. Коли ж горіх дійде до газової подушки, газ у ньому запалюється і тверда шкаралупа на горіху від вибуху тріскає на кілька частин. А ще даліше машина відділює лушпиння від горіхового ядра. Отак машина стереблює на годину коло пів тони горіхів.

ЧИ СТАРОЗАВІТНА „ПРОКАЗА“ — ПРАНЦІ?

Американські вчені є тієї думки, що про пранці, чи то сифіліс, говориться і в Старому Завіті біблій, але часто під назвою проказа — „лепріс“. Кажуть, що сифіліс був дуже поширений і в старинному Єгипті, на що вказують поточені сифілісом кості єгипетських мумій, тобто забальсамованих та збережених до сієї перед кілька тисяч літ єгипетських трупів. Американські вчені кажуть, що то мильний погляд, що, мовляв, сифіліс був занесений до Європи з Америки еспанськими воїнами, що набралися його від індіан.

ПОМАРАНЧА ПОМАГАЄ НА РЕВМАТИЗМ.

Д-р Джеймс Ф. Райнгарт, що живе в Сен Франсіско, каже, що вітамін С, що знаходиться у соку помаранчі, помагає хворим на ревматизм. Він радить хворим на ревматизм спершу вживати сок з помаранчі й помідорів, опісля антикарсний концентрат вітаміну С, і знов вернутися до помаранчі та помідорового соку. Значить, хворі на ревматизм повинні лікуватися вітаміном С досить довгий час.

НАЙДОРОЖЧИЙ ЩУР У СВІТІ.

Ріжні роди футер підлягають моді, а разом з тим зростають і падають у своїх цінах. Одно із найдорожчих нині це шіншіла, тому, що цих тварин є у світі не більше як 2,000 і всіма способами стараються утримати їх при житті. Від 20 років не вільно їх ні вбивати ні ловити. Один англійський фермер, Робертс, спровадив пару шіншіл з Південної Америки до Англії і вперше виготовив молоді у неволі. Кожна з тих тварин коштує більше, ніж важить золотом. Футро, на яке треба 120 шкірок, коштує приблизно пів мільона золотих. Робертс сподівається, що він зможе годувати шіншілі систематично у неволі.

ПОЖЕЖА МЛИНА І ТАРТАКУ В НИЖАНКОВИЧАХ.

На днях вибухла велика пожежа в тартакі Х. Айснера в Нижанковичах коло Перемішля і сусіднім млині С. Мілера. Рятункову акцію вела пожежна сторожа з Перемішля. Матеріальні втрати сягають до 200,000 зл.

САНАТОРІЯ ЗО ШТУЧНИМ КЛІМАТОМ.

У Штутгарті у місцевому шпиталі вибудували новий відділ для лікування недуги, носа і вуха. Там застосували т. зв. кліматичну методу. Вона полягає на тому, що ріжні салі мають ріжну температуру, відповідну до недуги. Відомо, що люди, які нездужають на горло, є незначайно вразливі на порох. Інші відчувають велику полегшу при вогні повітрі, ще інші — вкрайливі на т. зв. тяжку атмосферу, головню, коли під час операції серце їх повинно бути дуже сильне. Всі ці ріжні можна застосувати в поодиноких випадках тільки при допомозі штучного повітря.

ПІМСТА ЗА СВДЧЕННЯ.

Франк Кобернік з Ошави, Онт., побив М. Гурницького, як поліція твердить, з пімсти за виступ його в ролі свідка у розправі в цивільнім суді, у якому обвинувачений програв. Вимірюючи, покищо неозначену кару, суддя Ебс замітив, що в „Канаді не дозволять тероризувати людей, що виконують свій обов'язок як свідки“.

ПОЯВИЛИСЯ ЗНОВУ ФАЛЬШИВІ ГРОШІ.

Едмонтонська поліція видає остерогу до всіх склепарів і власників підприємств, як ресторанів, готелів тощо, щоб стереглися перед фальшивими мексиканськими грошима, які знову появилися у місті. Тимі фальшивими грошима є мексиканські п'ять і десять песо, що є дуже подібні до канадських п'ять і десять доларів, а варт лише кільканацять центів.

МАДЯРСЬКА БРЕХНЯ ПРО ВОЛЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

БУДАПЕШТ. — Мадярський прем'єр міністрів заявив у парламенті, що прилучення Карпатської України до Мадярщини означає тільки те, що „сповнилася воля населення Карпатської України“. Про боротьбу цього населення проти мадярської окупації не згадав ні словом.

МОСКВА ЗАЖУРЕНА, ЩО ЗАМАЛО ГРАБУЄ.

КИЇВ. — У „Вістях“ з 20. травня є велика стаття про вугільну промисловість України. Занаси вугілля в Україні нараховують на два біліони тон. Та впродовж першої п'ятиріччя видобуто лише 94,900 тон. Мовляв, „вороги народу“ не давали більше добути. Тепер Москва надіється, що все те надолужиться і видобуття вугілля принаймні подвоїться.

ПРО ШЕВЧЕНКА ПО ІТАЛІЙСЬКИ.

ПРАГА. — Видано італійською мовою працю проф. Д. Дорошенка про Т. Шевченка. Це та сама праця, яку видали англійською мовою „Обіднання Українських Організацій в Америці“. До праці додано передмову, написану Енріком Інсаботом, італійським знавцем української справи. Передмова затитулована „Тарас Шевченко, національний поет України“. Інсабот підкреслює, що „Шевченко не є лише поетом, гідним стояти поруч з найбільшими геніями, що є славою мистецтва власного народу й власної нації, але одночасно є він, безперечно, найбільшим правдивим і глибоким виразником свого народу і своєї землі, бо він більше, ніж хто інший, міг і зумів утримати якнайтісніше єднання з природою своєї України і з душею народу, що його подвиги й горе, славу і надії, муки і віру він опіював“.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ВИСТАВА В ГЕНТІ.

ЛЮБЕН (Бельгія). — В традиції гентського університету є влаштування щороку вистави, присвяченої культурі народів, що заселюють СССР. Минулого року цей університет улаштував виставу Пушкіна, а цього року виставу Шевченка з нагоди 125-ліття народин поета. Ініціатива належить д-рові Денові, професорові слов'янської філології у згаданому університеті. Вистава тривала від 17. до 23. травня 1939. На проспекті видніє напис „Від кріпка до найбільшого поета України“. Відкриття вистави відбулося 16. травня в парадній салі Академічної Ради при повному професорському зборі і численній приязі фламандського студентства. Був реферат про Шевченка, а в концертній частині квінтет відігравав „Заповіт“ і низку композицій до творів Шевченка, яких зміст подавано фламандською мовою.

ЗА „БОЖЕ, ВИСЛУХАЙ БЛАГАННЯ...“

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 130) подає з Радехова, що на ювілею з нагоди 950-ліття Хрещення України відспівано в церкві пісню „Боже, вислухай благаання, нищити не доцільно наш край“. Польські жандарми, що були в церкві, зробили донос, що пісня походить з книжки, виданої оо. василіянами в Жовкві, яка сконфіскована. Було кілька судових розправ, при яких вийшло, що пісню сконфісковав окружний суд у Тернополі, але конфіскати не оголосив в урядовій газеті. І це врятувало підсудних. Прокуратор обвинувачував, що пісня є „поширюванням неправдивих відомостей“.

ЗА „УКРАЇНІЗУВАННЯ“ НАЗВИЩ.

ЛЬВІВ. — Польський суд у Львові засудив на 2 роки в'язниці о. Володимира Виницького, парха Цеперова, повіт Львів, за те, що вписав до метрикі імена сімох українців в такий спосіб, як вони самі себе називають.

„УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА“ В ШАНГАЮ.

ШАНГАЙ. — Українці в Шангаю вже не будуть довше витирати кути по російських комітетах. Спеціальна Військова Японська Місія в Шангаю визнала „Український Комітет“ і надала йому право опіки над українцями, а далі ще й грузинами і тюрко-тарами. Цей Комітет матиме право виставляти посвідки на отримання китайських паспортів особам, що не мають ніякого підданства. Сталося це завдяки старанням „Української Громади“ в Шангаю. На чолі Комітету стоїть М. Квашенко, довголітній український діяч на Далекому Сході.

ПРО „ПРОСВІТУ“ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ. — На загальних зборах Т-ва „Просвіта“ стверджено, що внаслідок утисків польської влади і замикання читальні число членів малі. Але поки що „Просвіта“ ще має 360 тисяч членів. В одному тільки останньому році польська влада закрила 104 читальні. Та ще є 3,046 читальні і 83 філій. „Просвіта“ розпоряджає 1,475 домами і має кільсот власних площ. Та існування того всього постійно загрожене.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРШОПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Першооплата ціною три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Ціна в п'ятикратній (в англійській частині):		Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 348, JERSEY CITY, N. J.

ДЕМОКРАТІЯ БЕЗ ЗНАЧІННЯ

У Клівленді відбувається цього тижня річна краєва конвенція суспільної захорони. Зіхалися на неї делегати преріжних організацій, що займаються всякими родами суспільної захорони, від розв'язування ріжних особистих „випадків“ до суспільного провуду. Зіжджаються на таку конференцію люди, що практично розв'язують ріжні клопоти, особисті й громадські, себто люди, що мають безпосередню й практичну важливу стичність з життям широких верств народу. Тому й звідти з цих нарад подається часто в газетах на цілі сторони.

Не менше цікавою є цього річна конвенція. Зараз на вступі проголошено на ній думки, які мусять звернути на себе увагу кожної суспільно думуючої людини. Один з промовців, відомий філантроп, отже багата людина, говорив про працю й допомогу й сказав у ній між іншим таке:

„Говоріть з тими, що безуспішно шукають праці, — а їх є десять мільйонів — про значіння демократії, про добродіяства свободи й рівності; ми мусимо зробити так, щоб свобода значила для них те, що вона значить для нас, бо інакше скоро дійде до того, що свобода не буде мати багато значіння й для нас.

„Далі, останнього року народилося в родинах на допомозі та в родинах з низьким доходом мільйон сто тисяч дітей. За десять років будемо мати 11 мільйонів дітей, що будуть виростати в домах, що властиво домами не є. Ті діти залежать нині від нас, але за одно покоління ми будемо залежні від них, бо вони будуть становити більшість.

„Вони будуть урядниками, що будуть нами правити, будуть установляти закони, які будуть обов'язувати нас усіх.

„Яку Америку лишимо ми, якщо не потрапимо дати цим дітям певної міри задоволення, забезпечення, яке повинні мати всі діти? І яку вартість будуть мати записи й асекурації, які ми лишимо в спадщині нашим дітям у завітній Америці того роду?

„Не забуваймо, що сталося в інших краях, де мільйони були голодні й без надії. Ми не можемо ризикувати таких річей тут... Демократія не знаходить ніякого відгуку в розчарованій збунтованій молоді — в безробітних і голодних людях. Як ми дали відмовляємо американцям поживи для насильства, однієї для зодягнення, мешкання для захоронення, то насаджуємо в цих людей бунт, що так скоро не забудеться. Людина може зносити всякі невдачі лише до певного ступня. Стережимося, щоб не перейти поза ці межі... Америка мусить дати роботу тим, що можуть працювати, та вдержувати тих, що не можуть працювати”.

Гвідо Ромольоті.

САМОГУБНИК

Ніч. Ріка. Вода. На мості пересунулася тінь, зупинилася. На хвилину нерішуча, потім за одним скоком знайшлася на поруччі. Друга тінь вирінула з підлоги, схопила першу та сильно задержала її.

— Пане!
— Пустіть мене!
— Що значить цей ваш гдуний вчинок?
— Це кінець, оставте мене в спокої!
— Ні, чекайте!
— Я хочу вмерти. Не перепиняйте мені.
— То гарно. А що потім? Що будете потім робити?
— Смішне питання. Що буду робити? Нічого. Буду трупом.
— То невеселе ремесло.
— Воно мені принесе спокій.

— То так лише здається... Вспокоїться! Сядьте спокійно на поруччі... Так...
— Чого мене здержує?

Тепер був би вже всьому кінець.

— Навпаки, шойно тепер усе почалося би. Навіть десять хвилин не мали би по смерті.

— Що ви кажете?

— Насамперед вас вилуви би, виставили би людям на прилюдне видовище та в вашому грізному стані відфотографували би вас. Потім вас кряляли би, щоби дізналися на що ви померли.

— Таж мою смерть могли б напевно ствердити: що я втопився.

— Що ви собі думаєте? Ви могли б умерти на серце, заки впали б в воду.

— Таж то булоб всеодно.

— О, ні, потім могли б досліджувати, чи не було й грудної недуги.

— Хай воно собі булоб як схотілоб, а я був би потім у вічності.
— Ви не подумали над тим,

що є часописи.

— Часописи, у вічності?

— Ні, тут. У нас. Цілі стовпці з усіми подробицями з вашого життя будуть у часописах, а між рядками дочитаємося, що ваші батьки померли наслідком божевілля. Вже ваша бабуся була здегенерована, а ваш дідусь...

— Говоріть собі що хочете, що мені до того, як я буду втішатися вічним сном?

— А потім вирине справоздавець і буде твердити, що вас хтось вкинув у ріку.

— Добре, хай собі скаже, коли це йому справляє приємність.

— Побіжати на цвинтар, викопати вас, витягнути із труни та будуть фотографувати. Ваші бідині останки вложать до спірту, принесуть їх до суду, щоби ними переконатися вбивника й будете мати щастя, коли посудина з вашими останками на судовий розправі не полетить на голову котрогось із державних заступників.

— Чого так мене мучите?

Раз у мому житті я на щось

рішився, а ви мені бороните виконати це.

— Не вагайтеся, лише ще раз добре роздумайте. Підждіть, аж настане день. Сонце розжене неприятні тіні, які нічого мучать нас.

— Тепер не з тінями справа, ви не знаєте, що я мав жінку.

— Ах, я це розумію, нещасний чоловіче. Вона померла, а ви хочете піти за нею.

— На жаль, живе, тому, що

А ви хочете скакати в воду, щоб її привести назад?

— Ах, що привести назад, мій найліпший приятель за брав її.

— Таке то буває в світі. Хто збуде приятеля, втрапить жінку.

— Деж мені щось подібного булоб прийшло до голови?

— Любий пане, хто має жінку, мусить бути дуже обережний.

— Після п'ятнадцяти літ подружжю життя.

— І того було вам замало?

— З хлопцем.

— Маєте сина? Коли так,

Українська еміграція в давнину

Нераз у житті народів приходять така хвилина, що по програній війні мусіла провідна частина народу кидати рідну землю та йти скитатися в чужину. І часто така еміграція, хоч була поза межами рідної землі, мала чималий вплив на життя свого народу в краю. Історія записала нам не один такий приклад, де еміграція помагала до визволення рідного народу. Знаємо, що напри. ірландські емігранти організували навіть повстання проти Англії. Знову чеська еміграція, станувши в світовій війні по боці антанті, здобула чехословацьку республіку. Чехи дістали її просто в дарунок від антанті, майже без одного вистрілу, без жертв. Та як би воно не було, чехословацьку республіку здобула політична еміграція з професором Масариком на чолі.

І наші український нарід мав хвилини, коли якась частина провідної верстви мусіла йти на еміграцію. Очевидно, що як кожна еміграція, так і вона старалася, щоб якнайшкороше могла вернутися в рідну землю і задля того поборювала поза межами тих, що змусили її йти на еміграцію.

Українська історія записала нам чимало таких еміграцій. Одні з них тревали коротше, інші довше.

Найстаршою еміграцією, записаною в нашому найстаршому джерелі, це втеча князя Володимира Святославича, коли то він утік перед братом, київським князем Ярополком, „у варяги“. Він, очевидно, тікав не сам, тільки зо своїми прихильниками. Ця еміграція тревала недовго. Коли Володимир провідав, що князя недовдовів з Ярополка, бо він сприяв християнам, рушив із найнятими варягами на Київ.

Другою еміграцією треба вважати втечу князя Святослава Володимировича перед Святославом Окаяним. Святослав, що бив уже своїх 2-х братів, Бориса і Гліба, щоб самому безпечно сидіти на київському престолі, постановив убити й Святослава. Святослав заздалегідь довідався про те і пустився втікати на Угорщину. Святославові люди здогадалися, що князя втече, і втекли на Литву, до Любарта, на примір Рогатинські, власники Рогатина.

Куди більше знаємо про політичну еміграцію в другій добі козацької державності. Найчисленніша була ця еміграція по битві під Полтавою в 1709 році. Шведський король Карло і гетьман Мазепа з невеликими відділами вояків і козаків встигли втекти за Дніпро. З Мазепою пішов генеральний писар Орлик Пилип, племянник Мазепи Андрій Войнаровський, прилуцький полковник Дмитро Горленко, військовий обозний Іван Ломковський, генеральний осяу Гр. Герцик і інші. Через степ утекли вони з королем до

Святополкового упадку.

Довшою еміграцією була блукання князя Олега, що то його автор „Слова про Ігорів полк“ назвав Гориславичем. Він зо своїми людьми чи не більшу частину життя провів на еміграції.

Часті князі міжусобиці були причиною, що багато князів втративши свій уділ, шукали нових земель. Найчастіше такі князі-прогнанці шукали собі князівства на Тмутарокані під Кавказом і на Берладі в теперішній Волощині та Басарабії. Часті князювання там наших князів, що приходили тут із численною еміграцією, причинилися до колонізації тих земель українським елементом.

В часах володіння князів Ростиславичів Володимирка і Ярослава Осмомисла багато бояр, що ворохобилися проти князів, мусіли потім утікати. Тікали найчастіше за Карпати на Угорщину. Ще численніше була ця еміграція з Галичини на Угорщину за князя Данила. За князя Романа повітало туди багато бояр, що бунтувалися проти його твердої руки. В дитячих роках князь Данило мусів не раз із матір'ю кидати рідну землю та шукати пристановища на чужині. Із Угорщини чи в Польщі. Пізніше, коли князь Данило доріс і хопив сильно владу в свої руки, всі бояри, що бунтувалися проти нього, мусіли покидати рідну землю.

Коли Казимир Великий зайняв Галичину, всіми силами старався, щоб якнайбільше ослабити все, що стояло проти Польщі, а впустити туди якнайбільше своїх людей. Відбив маєтки і уряди в бояр, роздавав землі полякам і ріжним зайдам, що приставали до поляків. Бояри втікали головню на Литву, до Любарта, на примір Рогатинські, власники Рогатина.

Куди більше знаємо про політичну еміграцію в другій добі козацької державності. Найчисленніша була ця еміграція по битві під Полтавою в 1709 році. Шведський король Карло і гетьман Мазепа з невеликими відділами вояків і козаків встигли втекти за Дніпро. З Мазепою пішов генеральний писар Орлик Пилип, племянник Мазепи Андрій Войнаровський, прилуцький полковник Дмитро Горленко, військовий обозний Іван Ломковський, генеральний осяу Гр. Герцик і інші. Через степ утекли вони з королем до

Тягині (Бендер) і тут отаборилися з ним на кілька літ. Мазепа зломаний, перетомлений всякими тривогами, неспівний свого життя (бо цар Петро неустанно силкувався дотрести його в свої руки і турецькому везирові обіцяв триста тисяч таларів, як би його видав) він розхорувався і вмер 22. серпня 1709 р. Поховали Мазепу в монастирі в Галаці на Дунаю. (Галац осянував український князь Ярослав Осмомисл і спершу це місто звалось Новий Галич).

Ще заки москалі побили шведів і козаків під Полтавою, московські війська пішли на Січ і здобули її завдяки бунтовому січовикові Галаганові, що покинув Мазепу і вислугувався цареві. Запорожці піддалися, бо повірили обіцяні Галагана і московських офіцерів, та слова ім не додержано, немилосердно карали за повстання: „Голови лупили, шию до плахи (колоди) рубали, вишали й інші тиранські смерті завдавали, мертвих з гробів багато, не тільки товариства (козаків), але і ченців відкопували, голови їм відтінали, шкуру лупили, вишали“. Запорожці після того, як врятувалися, перенесли свій Кіш на татарську територію, до Олешок, недалеко устя Дніпра. І там Січ пробула дев'ятнадцять літ.

В 1711 році цар Петро вирушив проти турків. Загнався аж над ріку Прут. Тут царя обступило турецьке, військо. Гетьман Пилип Орлик сподівався, що тепер зможе подкитувати цареві умову, на основі якої цар мусів би сповнити домагання українців. Та москалі підкупили турецького везира і він випустив царя з армією на дуже легких умовах. Як уже Орлик не старався підмовити турків проти царя, москалі всеж знову зуміли підкупити везира. В 1713 році Москва зовсім погодилася з Туреччиною; шведський король мусів покинути Туреччину і їхати до свого краю. Із шведським королем вихав і Орлик із кількома товаришами.

Після зруйнування Січі (1715 р.) Переважна частина запорожців не хотіла жити під московським ярмом і (як і після першого зруйнування Січі 1709 р.) волила піти під турка жити. Запорожець Микита Корж оповідав, як тоді січовики умудрилися „москаля у шори вбрати“. Тому, що Запорожжя, всі дороги і границі були заставлені німецьким військом, запорожці стали відпрошуватися від московського генерала Текеля на заробітки на риболовлю на Тилигул. Діставали пашпорти на 50 душ, а набирали

з собою по кількості і виходили за границю. Так то нездовго більше як половиною їх вийшла в Туреччину, так, що літом 1776 р. тих запорожців емігрантів на Тилигул та під Хаджибейом зібралось до 7,000 і тут під Очаковом стали поселяватися. Російський уряд намовляв тих запорожців, щоб верталися, а від турецького уряду вимагав, щоб видав запорожців. Та запорожці не хотіли вертатися, а турки не думали їх видавати Росії. Щоб Росія не чіпалася запорожців, султан дав їм землі на Дунайських гірлах. Запорожці не дуже охотилися йти туди і ще кілька літ жили над обома лиманами. В 1778 р. їх формально прийняли „під турецьку владу“, дозволили оснувати Січ, мешкати і промишляти свобідно, а за те служили султанові пішо і кінно. Російський уряд вперто домагався, щоб їх не тримали коло російської границі, то султан приказав силіміць переводити запорожців за Дунай. Це не сподобалося запорожцям і деякі стали вертатися в Україну, де з них творили „чорноморське військо“. Інші запорожці звернулися до німецького цисаря Йосифа, щоб їх прийняв до себе. Їх прийняли і вони поселилися в Банаті, над долинською Тисою. Вісім тисяч запорожців поселилося там у 1785 р. Вони згодилися піддатися всяким німецьким приказам під умовою, що їм осявлять односторіч і зброю. Та щоб їх не силували женитися (бо Січ, як відомо, це був лицарський чин). Деякі з тих запорожців, що перейшли до Туреччини, де поселилися в Сейменах, опісля їм дозволили оснувати Кіш на Дунайському гірлі, коло міста Дунавця. Передтим тут сиділи московські виселені козаки некрасовці, та запорожці їх звідти прогнали. Задунайська Січ протривала до 1828 р. Жилося під турком добре, тільки гризла совість, що треба було помагати бісурменові воювати християн. І в пісні народній з тих часів співається:

Ой, нароби та славні запорожці та великого жалю: Що не знали, кому поклонитися, та котрому царю. Ой, поклонилися турецькому, під ним добре жити. А за все добре, за одно недобре, що брат на брата бити.

Росії не під руку було, що за границею все ще є незалежна Січ, тому за посередництвом ріжних своїх підмовляла задонайських запорожців вертатися під російську владу. Це не вдавалося. Аж 1823 р., як почалася нова турецько-російська війна, тодішній за-

дунайський кошовий Осип Гладкий задумав перевести запорожців в Україну. Він пустив поголоску, що турки хочуть переселити запорожців якнайдалше від російської границі — в Єгипет. Намовляючи тому вертатися в Україну. Та що не всі запорожці далися намовити, Гладкий взявся на штуки. Вийшов із запорожцями нібито в похід воювати москалів. Шойно на границі Гладкий з'явився перед царем і заявив, що піддається. Не було вже тепер вороття запорожцям. Із своїм полком потім Гладкий брав участь у війні, а по війні його військо поселилося над Азовським морем, між Бердянськом і Маріуполем. Тут це невеличке „азівське військо“ жило аж до 1860 років, коли їх переселили на Кубань.

Після зруйнування Січі Росія взялася нищити і Гетьманщину. Царським указом в 1789 р. об'явлено, що і в Гетьманщині буде заведена така сама губернська управа, як і в Росії. Після утрати решток автономії прав України в російській державі українська справа зникла майже безслідно з комбінації європейської політики, не чути було і про працю українців-емігрантів для рятування України.

Недавно із тайних документів пруського державного архіву стало відомо, що в 1791 р., коли між Росією і Прусією поспівалися відносини і записалося на війну, до пруського міністра Герцберга приїхав був українець Капніст, знатно українського роду, син дуже заслуженого містгородського полковника. Він оповів мін. Герцбергові, що його прислали земляки, бо вже прийшли до крайньої розпуки від тиранії російського уряду і князя Патьомкіна. Козацьке військо, казав Капніст, дуже розжалене тим, що йому відбрали старі права і вольності; воно страшенно хоче вернути собі старі порядки і вольності. З поручення земляків Капніст питає міністра, чи можуть вони сподіватися помочі Прусії, коли повстануть проти Росії, щоб скинути з себе російське ярмо. Міністер Герцберг дав на це викрутну відповідь, не сподіваючися, що й у Прусії дійшло справді до війни з Росією. Тому Капніст відіхав назад і сказав, що коли б пруський уряд хотів, то може довести до взаємної України за посередництва його брата, що тоді подорожував по Європі.

Та до війни Росії з Прусією не дійшло, а навпаки до року, себто в 1792 році, прийшла до російсько-німецького порозуміння і до другого розбору Польщі.

пасту до обуви, ніж відкрити світ. Оставте вашого сина в спокою, хай сам іде за покликанням.

— Є щось переконливого в ваших словах... ах, Боже, коли б я лише не мав стільки довгів.

— Не робіть собі з них нічого.

— Коби то не було людей, які вічно мені пригадують ті довги.

— То робіть нові довги, щоб ви могли заплатити старі, й іще новіші, щоби ви могли вирівняти ті нові тай так далі...

— Та так, то моглоб бути система... одначе чи взагалі оплатитися жати на цьому нещасному світі?

— На нинішньому може ні. Та може від завтра. Живемо на надію, надіючися на завтра.

— Не знаю, чи ваша правда, одначе ви відібрали мені силу покінчити самогубством.

— А нарешті! Нарешті ви рішилися остати в живих?

— Так, вже не хочу вмирати. Дякую вам за це пане.

— Ах, прошу...

— Як я вам віддячуся?

— Коли заплатите мені ваш довг, дайте мені ваші гроші, бо ще перед хвилиною ви були рішилися скопити в воду.

— Мої гроші?

— Коли вам це здається замало, то можете ще додати годинник.

— Також годинник?

— Правду кажете, годинник без ланцюшка не був би цінністю. Тому прошу дати ланцюшок, а для заокруглення додайте також ваш перстень, що його маєте на пальці.

— Хочете мого годинника, мій ланцюшок, мої гроші?

— Любий пане! Вже п'ять годин жду тут на когонебудь, на кого я міг би крикнути: „Гроші, а ні, то вас кину в ріку. Та з вами, тому що ви вже самі були рішилися піти на той світ, я постановив поступити інакше.

— То ви, то ви... злодій.

— Я промисловець. Тому, що не можу дозволити собі „отворення команниці або підприємства, жду на когоне-

3 ДНЯ

УЧАСТЬ ЖІНОК У ПОЛІТИЦІ.

Жінка президента, пані Рузвельт, 15. червня ц. р. в Нью-Йорку виголосила промову перед зібраним демократичним жіноцтвом, в якій вона закликала їх, щоб вони брали активну участь у політиці та вступали до політичних партій. Вона говорила, що не раз жінки не хочуть вступати до політичних партій, а зодержуванням питають: „Що я маю там робити? Яка користь із того?“ На такі заваги пані Рузвельт відповіла:

„Вони забувають одну правду, що до даної партійної організації треба вступити на те, щоб осягнути ті речі, яких ми прагнемо. Потрібно, щоб ви самі добре розуміли ті речі, яких ви прагнете; а також, щоб було загально відомо, що ви прагнете; щоб партія зробила це в інтересі нації, чи цілком світу. Дані речі можна виконати тільки через організацію“.

ЗРІСТ ЖІНОЧИХ ВПЛИВІВ.

Далі пані Рузвельт говорила, що за останні роки впливи жінок у політиці дуже зросли. В нью-йорському стейті в різних політичних комітетах жінки мають половину своїх представниць. Впливи жінок у політиці будуть далі зростати, говорила вона.

Це відроджені явище. Жінки, що творять половину людського роду, повинні брати участь у політиці і спільно з чоловіками розв'язувати всі важні суспільні проблеми.

Жінка має сильніше чуття від чоловіка. Але у хвилинах, коли розум чоловіка заплутується в тисячі сумнівів, то тоді чуття, інтуїція може найкраще вивести його на чисті води.

Нинішній дух це саме вік страшних духовних розколіїв і сумнівів. Кожний план, кожна програма, кожний напрям і ідея мають десятки розумових аргументів „за“ і „проти“. Чи в таких хвилинах не варт не раз докористуватися жіночою інтуїцією?

ТАК НАШІ ЛЮДИ НА СЕЛІ ПОСТУПАЛИ.

Наші селяни не раз у той спосіб поступають. Хоч чоловіки вважають себе безсумнівними, рішальними авторитетами в хаті, то проте, коли не раз насяде на них сумнів, коли вони думають, роздумують днями і ночами, вкінці такі жінки запитують: „А як ти думаєш, жінко?“ І жінка відразу відповість. Не тому, що вона

розумово стоїть вище від чоловіка; не тому, що вона більше знає про дану справу, але тому, що так підвоєність їй її чуття. Нераз вона далеко менше знає про дану справу, ніж її чоловік, а проте дасть розумну пораду. Бо тому, що чоловік далеко більше знає, далеко пердбає, бачить краще і лікхі сторони даної справи — він не раз заплутується у висновках.

ЧИ ЖІНОЧІЙ РІД ВАРТІШІЙ ВІД ЧОЛОВІЧОГО?

Назгадайте нас прийнято погляд, що чоловічий рід сильніший, і то не лише фізично, але й духовно. Але той погляд не є прийнятий усіма. Є люди, і то серед глибоко вчених, які думають навпаки, що жіночий рід сильніший, фізично і духовно. Бо коли брати хвилю, вибухову силу м'язів, то чоловік сильніший. Але коли брати під увагу фізичну видержливість і відпорність на різні хвороби, то жінки витриваліші від чоловіків, говорять вони. Пересічний вік жінок довший від чоловіків, а відсоток адів більший ніж відсоток адівців.

У своїх часі жіночі еманципанти, що домагались рівних прав для жінок, навіть закликали жінок, щоб вони не приймали від чоловіків у трамваях і залізничних місцях, а радше чоловіками їх відступали. Бо чоловіки це слабший пол, говорили вони.

ДУХОВА ВИЩІСТЬ.

Щодо жіночої духовної вищості, то поклонники жінок твердять, що жінка сильніша чуттєво; а це чуття є головною складовою частиною духа. Честь, шляхетність, характер, а навіть воля — це ріжні прояви чуття. Від них залежить вартість розуму, а не навпаки.

Англіський соціолог Бенджамин Кидд у своїй книжці „Ди Сайенс оф Павер“ не лише, що вивичує жінок понад чоловіків, але передбачає, що в недалекому часі наша цивілізація, що є твором чоловіків, провалиться, а на її руїнах повстане краща і шляхетніша, створена жінками.

Чи воно до того прийде, Бог його знає. Та варт пам'ятати, що за обчисленнями, 70% американського загального майна знаходиться вже в руках жінок. А прийшли вони до посідання того майна в той спосіб, що чоловіки старались у першу чергу забезпечити життя їм, жінкам, як слабшим істотам і записували на них майно.

Що буде, як жінки захочуть не лиш бути власницями цього майна, але й ним завідувати?

будь на цьому мості.

— Перестаньте з вашим баганням і дякуйте Богу, що вас не віддав поліції.

— То ви так поступаєте з вашим другим батьком, що ось шойно дарував вам життя?

— Оставте мене в спокої! Не дам вам ні цента.

— Так? То ви злодій!

— Гм!

— Я вам піддав думи, які охоронили вас перед самогубством.

— Гарні думки.

— Прошу вас, віддайте мені їх!

— Візьміть собі всі назад.

Що мені на них залежить? Прощайте!

— Чекайте, пане! Прощайте, однак навки.

— Як собі хочете. Бувайте здорові. А коли можливо, змініть ваше заняття.

— Кули ви хочете йти? Домом? Туди вже не можете.

тому, що ви вже постановили були покінчити з життям.

— Тепер уже про таке не думаю.

— Мусите про це подума-

ти, тому, що ви мені віддали всі думки, всі мої докази, якими я старався рятувати ваше життя, тому теж прийшла на вас черга виконати свою постанову. Скороче в ріку та не трайте над тим уже більше слів.

— Чи ви з глуздів зсунулися?

— Коли добровільно не зробите того, я присилую вас до того.

— Драбуга!

Кинулися на себе, стали борікатися розпучливо, на хвилиночку пристанули... Один із них заточився, потім противник підняв його високо понад поруччя та вкинув у воду...

Роздався плюскіт. Темна тостава перехилилася через поруччя... наслухувала... Потихо плыла ріка.

— Цьому поміг я на той світ... Дивні часи. Чоловік навіть не може відібрати собі життя, та не може заборонити, щоб скорше хтось його зі світа не зглядів.

Тинь поповзла нічною пітьмою, яка проковтнула його.

ІВАН МІГАЛЬЧИК (J. P. MIAL)

американський українець з Йонкерс, Н. Й., син. Ол. і Марії Мігальчик, покінчив з почесними військову Академію в Вест Пойнт і дня 12. червня 6. р. зівстав четарем (секенд лютенант) Американської Армії. Тепер служитиме при артилерії в Гаваях.

І. Мігальчик покінчив свого часу гай скул з найвищими відзначеннями. Був одним з 8 хлопців, що одержали скавтову медаль Вірла. Старався дістатись до Вест Пойнт, але не мав за собою таких впливів, що потрібні, щоб дістатись до цієї високої інституції. Тому вступив до армії як звичайний вояк і тут вибився до цієї міри, що при іспиті 600 жовнів, вибраних з цілих Злучених Держав на призначення до Вест Пойнт, був другим і як такий зівстав призначений до цієї військової академії. В ній перебував чотири роки. Його мати походить з міста Рогатина, а батько з ліського повіту. І Мігальчик бував не раз серед української молоді й цікавився українським життям.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗВЕРТАЙМО УВАГУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Хочемо допомогти Україні, користаючи з тих можливостей, що їх маємо в Америці. Одну частину цієї допомоги дала стара імміграція. Дальша допомога залежатиме від того, яке лишилось собі молоде покоління. Виходимо тепер з того заложення, що не може бути добрим громадянином Америки той, що забув за свій рідний край і за свою рідну мову. І не може бути доброю нашою дитиною та дитина, що не відчуває того, що було чи не найбільшими цінностями її родичів. Добра українська дитина повинна знати і українську мову, бо знання цієї мови зближує усіх тих, що є з української крові. Це знання допомагає краще розуміти і відчувати українську справу. Але багато наших дітей не знають української мови таки з єйних родичів і нашої школи. От недавно мав я такий припадок у нашій школі. Мала дівчина читає українську книжку і знаходить такі слова як „миска“ і „ложка“. Питаю її, чи знає, що то є миска і ложка. Задумалась і не знала, що ті слова означають. Таке було і з іншими дітьми. Хтож

тут винен? Певно самі родичі говорять по домах уже такою ломаною українською мовою, що вже не вживають таких слів як „миска“ і „ложка“. Тут таки вина головню матери, бо якби вона таки говорила з дитиною по українськи і доброю українською мовою, то така дитина знала би більше і не було б таких випадків як той, що мені трапився.

Ф. Д., Спркейн, Ваш.

МИ САМІ ВИННІ.

Я також був на Українським Дні на Світовій Виставі. Приїхав з цілою родиною. І завчасу, бо хотів усе бачити. Перед нами була американська програма. Я заняв місце, як і багато інших наших людей, щоб прислухатись до американської програми, а також, щоб уже мати заняті місця на українську програму. Сидів десь так по середині. Підчас американської програми все було в порядку. Всі ми добре бачили. І все чули. Та як скінчилась американська програма, наші люди кинулися з кріслами зараз наперед. Кожний хотів бути ближче сцени. І тут є вина в нас самих, що зчинився непорядок. Багато людей зачали ставати на крісла, заслонили вид іншим і не зізнали, хоч інші кричали,

ЯК ПРИЙШЛО ДО ВИРІШАЛЬНОГО ПОВСТАННЯ ПРОТИ ПОЛЬЩІ ЗА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Відомий український історичний повістьяр АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ малює цю цікаву добу В СВОЇЙ ПОВІСТІ ПІД ЗАГОЛОВКОМ

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Повість починається віданням 14-літнього Богдана Хмельницького, сина Михайла Хмельницького, сотника чигиринського полку реєстрових козаків, до езультського ліцею у Львові, та доведена до моменту, коли людський сусід-лях розбив сімю й родинне життя Богдана Хмельницького й коли Хмельницький рішається шукати пімсти за свої особисті кривди, направляючи кривди ворогів супроти всього українського народу. Читач пізнає, як визначні діві особи, що грали чільну роль у великих переворотках тих часів, що остаточно змінили зовсім історію східної Європи.

З портретом автора й передмовою.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:

“SVOBODA”

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

щоб сідали. Поки ще був опів, то можна було щось чути і бачити, але як прийшли танці, то вже маса наших людей поставала на крісла. Тоді вже я нічого не бачив і тремало, що в такій ситуації не обійшлося без неприємних слів, бо кожний був подратований. Та найбільше лихо в тому, що ті американці, що були на нашій програмі, а їх лишилось поважне число, не могли багато бачити. Правда, що була велика маса людей. Але це не виправдує нас у тому, що ми поступали нерозумно. Ми повинні завжди пам'ятати, що ми нас глядять світ і відповімо до нас судити Україну і український нарід. Тому треба всюдю поводитись кул-турно, навіть у такій масі народу як та, що була на Українським Дні. Якби ми самі не були зробили заколоту через свою нерозвагу, то були б усі могли добре бачити цілу програму і вислухати співу. А як того не було, то тому винні ми самі. І це треба собі запам'ятати, щоб другим разом таке не повторилось.

В. Мартинець,

Мориставн, Н. Дж.

РАДИ КОНСЕРВАТИВНОГО „ЧАСУ“ ДЛІ „ЗВІЙОНЗКУ ШЛЯХТИ ЗАГРОДОВЕЙ“

У статті п. з. „Регабілітація шляхотської традиції“ варшавський консервативний „Час“ (ч. 110 з 22-го квітня ц. р.) пише, що „Звйонзек Шляхти Загродовей“ поклав собі два завдання: 1) припинити процес українізації людності польського походження і 2) ревіндикацію душ для польщини. Про ці завдання „Час“ пише в другій статті п. з. „За правильне промощування шляхів для польщини у східній Галичині“ (ч. 113 з 25-го квітня ц. р.) ось що:

„Це без сумніву правильні завдання, завдання, щодо яких можна і треба висловити побажання, щоб вони вдалися якнайкраще. Але саме тому це не байдужна річ, як „Звйонзек Шляхти Загродовей“ ці завдання думає виконати. Коли йде про перше з них, то воно подекуди легке. При відповідній організації суспільного життя, шкільництва, науково-культурних імпрез, світлиць і т. д. втримувати й закріплювати свідомість та почуття приналежності до польського народу не особливо важке. Зате багато труднішим завданням є ота згадана вгорі ревіндикація душ для польщини, тобто будити ту польщину, що не раз від покоління приспана“.

Автор статті п. Е. М. пише про пресову конференцію, яку в Перемишлі організував „Звйонзек Шляхти Загродовей“ та про ті числа, якими на тій конференції ілюстрували розвиток „Звйонзку“ та його успіхи між іншим і в діяльності згаданої ревіндикації душ. Автор має деякі сумніви щодо справжньої вартості тих успіхів.

„Повторюємо з притиском — пише він — що ми далеко від того, щоб квестіонувати величину успіху, праці „Звйонзку Шляхти Загродовей“, але з однаковим притиском стверджуємо, що кількісні успіхи мусять іти вкупі з якісними. Тож нехай провідники „Звйонзку“ пильно дбають, щоб ті, які до нього вступають, робили це з глибокого внутрішнього переконання, тому, що справді почуватись поляками, що розуміють та відчувують шляхотську традицію своїх родин. Але якби до „Звйонзку Шляхти Загродовей“ мали приступати люди не внаслідок того, що в них пробудилася польщина, але зо страху або інтересу, тоді успіх діяльності цієї організації на полі скріплювання польського елементу у

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ОТИНЕВІЧ, ПОВ. БІБРКА.

На днях я одержав з краю, з рідного села, від заряду місцевої читальні „Просвіта“ листа з проханням помогти їм побудувати читальню „Просвіти“. Подібний лист одержала пані Марія Климкович, заможна Палія, і пані Софія Ліпцак. Ми всі разом зійшлися і радилься, яким способом найкраще помогти їм побудувати власний дім.

Колись, коли хто пригадує, в тому селі були аж дві читальні. Одна „Просвіти“, біля якої гуртувалось ціле село й організація „Січ“, що її заступав був тодішній студент Данило Моца; а друга читальня ім. Качковського, біля якої гуртувалось кілька капців.

По війні відновлено читальню „Просвіти“, котру приміщено в старій школі, коло церкви. Також засновано при читальні українську дуту оркестру, на котру ми, американські земляки, зібрали сто доларів на інструменти. Як подавали старокраєві часописи, та оркестра робила великі поступки і виступала в цілім повіті.

Тепер вони задумали добре діло, побудувати свій власний дім і в ньому згуртувати все громадське життя. Ми звідси повинні їм у тому ділі за всяку ціну помогти. Нас три, що одержали листи з краю, нарадившись, рішили вибрати комітет і зайнятися збірками. Тепер звертаємо до всіх односельчан прислати свої жертви на адресу тимчасового комітету, до якого належать усі три вище згадані особи. Жертви слати на адресу підписаного,

Григорій Бардак,

159 Grand St., Brooklyn, N. Y.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ

ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

„КОРОЛЕВА ПОБЕРЕЖЖЯ“.

З 222 конкуренток за титул королеви побережжя в Каліфорнії вибрано 17-літню Норму Еліс з Ірвіна, Каліфорнія.

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найкоршій кораблі на всі прогулянки і то до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, візи, перміти, афідекти, пенсії, і тому, наші пасажери не мають клопотів в корозі.

ДОЛЯРИ пославимо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО І виплачуємо на останній почті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО негладким деталізуватися відповідно до нових законів. ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язкових законів в краї. Контракти, повноваження, акти дарованих, довідні скріпки і всі інші документи.

Продовмо ДОМИ та ріжні бізнеси по дуже приступних цінах. Голоситься у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА по совісній поради та ретельну обслугову.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-юю і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

ПИТАЙТЕСЯ ПОРАДИ Д-РА ЗИНСА ЛІКУВАННЯ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ

Недуги крові, шкіри, нерви. Загальну слабкість і перше вичерпання. Недуги шлунка й кишків, відходоці забурення, додегності нирок і сеченого міхура лікується успішно. Скорі й віднолючі результати. Як маєте якісьбудь недомогання, яких ви не розумієте, порадьтесь з довіром д-ра Зинса.

ЕКЗАМІНАЦІЯ КРОВІ І СЕЧІ.

ПРОМІНІ Х (екс).

Умірковані ціни. Вразі потреби слати на рати.

(ЕКЗАМІНАЦІЯ І ПОРАДА ДАРОМ)

110 EAST 16th STREET, (між 4. Еве і Ірвінг Плейс) NEW YORK, N. Y.

ГОДИНИ: від 9. рано до 8. ввечір. В неділі: від 9. рано до 3. сполудня.

U. N. A. BASEBALL LEAGUE

Box Scores
(See Ukrainian Weekly for write-up of games.)

BERWICK												
	ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
N. Kostov, lf, p	2	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0
M. Katanick, 3b	3	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
A. Kostow, ss	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
T. Cuksen, lf	3	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0
M. Kukorlo, rf, lf	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
J. Gelety, 2b	3	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0
G. Malek, cf	3	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0
J. Wozniak, c	2	1	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0
J. Dubil, p, rf	2	0	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0
Venichin, 2b	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
J. Katanick, lf	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Totals 24 5 3 18 10 1

WILKES-BARRE												
	ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
J. Hawryshko, lf	4	1	0	5	0	1	0	0	0	0	0	0
J. Katanick, ss	3	2	2	3	1	2	0	0	0	0	0	0
H. Hrenenko, lf	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P. Elko, rf	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W. Proch, cf	4	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
M. Swokla, rf	4	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Kozemka, c	4	1	2	9	0	0	0	0	0	0	0	0
M. Narbecki, 2b	2	1	0	1	4	1	0	0	0	0	0	0
M. Sluzar, p	3	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
C. Zvarycz, lf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M. Leclinton, cf	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Totals 30 12 10 21 6 4

Berwick: 221 000 0-5

Wilkes-Barre: 103 800 x-12

Runs batted in—Kostow, Elko, Proch 3, Kozemka, Sluzar. Two-base hits—Katanick, Hrenenko. Home run—Kozemka. Stolen bases—Katanick, Elko, Proch 2, Kozemka. Sacrifices—Kukorlo, Katanick. Double play—Narbecki, Katanick and Hawryshko. Left on bases—Berwick 2, Wilkes-Barre 6. Bases on balls—Berwick 2, Kostov 3, Sluzar 2. Struck out—By Sluzar 9. Hits—Off Dubil 4 in 2-3 innings, Kostov 6 in 3-1-3 in 2-3 innings, Passed ball—Kozemka. Wild pitch—Sluzar. Losing pitcher—Kostov. Umpires—Mydon Shpur and John Volpicelli. Time of game—1:40.

BERWICK

ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
J. Katanick, 2b	5	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0
N. Rudy, rf	5	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Kostow, p	6	2	4	1	2	0	0	0	0	0	0
T. Puksen, lf	7	3	5	7	0	0	0	0	0	0	0
C. Malek, cf	5	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
N. Kostov, ss	5	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0
J. Wozniak, c	4	2	2	16	0	0	0	0	0	0	0
M. Kukorlo, lf	2	3	1	1	0	1	0	0	0	0	0
F. Ivanine, 3b	7	3	2	2	2	1	0	0	0	0	0

Totals 48 23 19 27 6 2

ST. CLAIR BR.

ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
W. Salack, c, lf	3	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0
F. Lessick, p, c	4	1	2	8	1	1	0	0	0	0	0
J. Bednar, 2b	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Narbecki, 3b	4	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0
J. Salak, p, ss	4	1	3	2	0	3	0	0	0	0	0
M. Lessick, p, ss	3	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0
Kosmari, lf	3	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Yaroshak, rf	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
N. Bednar, cf	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Lessick	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

Totals 28 6 6 27 3 9

Berwick: 062 038 220-2

St. Clair: 000 401 100-6

ST. CLAIR BR.

ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
Wylatta, rf	4	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Hercha, lf	4	1	3	9	0	0	0	0	0	0	0
Juba, cf	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Kozemka, c	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kozla, p	4	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0
Fowald, 3b	4	0	1	1	2	1	0	0	0	0	0
Pobrezny, lf	4	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0
Kuzio, ss	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
S. Kozla, 2b	2	0	0	1	2	2	0	0	0	0	0
Marcowicz, 2b	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Totals 34 2 5 24 8 6

WILKES-BARRE											
	ab	r	h	po	a	e					
Katulk, ss	4	1	0	3	3	1					
Sluzar, lf	3	2	2	7	0	0					
Proch, cf	4	4	3	1	0	0					
Elko, 3b	5	3	2	3	2	2					
Zvarycz, lf	5	1	3	1	0	0					
Narbecki, 2b	5	0	1	0	1	0					
Tranzulak, rf	3	0	0	0	0	0					
Kozemka, c	4	0	1	1	1	0					
Lucas, p	4	0	0	1	1	0					
Totals							37	11	12	27	7
St. Clair:	200	000	000	000	000	2					

Totals 37 11 12 27 7 3

St. Clair: 200 000 000-2

Wilkes-Barre: 402 030 022-11

Runs batted in—Hercha 2, Sluzar, Zvarycz 2, Proch 3, Elko 2, Kozemka, Two-base hits—Wylatta, Proch, Elko, Kozemka. Home run—Hercha, Stolen bases—Proch 2, Elko, Sacrifices—Katulk, Elko, Kozemka, Lucas. Double play—Narbecki, Katulk and Sluzar. Left on bases—St. Clair 4, Wilkes-Barre 7. Bases on balls—Off Kozla 3, Lucas 2. Struck out—By Kozla 8, Lucas 10. Umpired—Myron Shpur. Time of game—1:35.

BERWICK

ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
N. Kostov, lf	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
M. Katanick, 3b	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Kostow, ss	3	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
T. Cuksen, lf	3	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0
M. Kukorlo, rf	3	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0
J. Gulety, 2b	3	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0
G. Malek, cf	3	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0
J. Wozniak, c	2	1	0	1	2	0	0	0	0	0	0
J. Dubil, p, rf	2	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0
Venichin, 2b	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
J. Katanick, lf	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Totals 24 5 3 18 10 1

WILKES-BARRE

ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
J. Hawryshko, lf	4	1	0	5	0	1	0	0	0	0	0
J. Katanick, ss	3	2	2	3	1	2	0	0	0	0	0
H. Hrenenko, lf	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
P. Elko, rf	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
W. Proch, cf	4	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
M. Swokla, rf	4	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0
M. Kozemka, c	4	1	2	9	0	0	0	0	0	0	0
M. Narbecki, 2b	2	1	0	1	4	1	0	0	0	0	0
M. Sluzar, p	3	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
C. Zvarycz, lf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M. Leclinton, cf	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Totals 30 12 10 21 6 4

Berwick: 221 000 0-5

Wilkes-Barre: 103 800 x-12

Runs batted in—Kostow, Elko, Proch 3, Kozemka, Sluzar. Two-base hits—Katanick, Hrenenko. Home run—Kozemka. Stolen bases—Katanick, Elko, Proch 2, Kozemka. Sacrifices—Kukorlo, Katanick. Double play—Narbecki, Katanick and Hawryshko. Left on bases—Berwick 2, Wilkes-Barre 6. Bases on balls—Berwick 2, Kostov 3, Sluzar 2. Struck out—By Sluzar 9. Hits—Off Dubil 4 in 2-3 innings, Kostov 6 in 3-1-3 in 2-3 innings, Passed ball—Kozemka. Wild pitch—Sluzar. Losing pitcher—Kostov. Umpires—Mydon Shpur and John Volpicelli. Time of game—1:40.

BERWICK

ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
J. Katanick, 2b	5	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0
N. Rudy, rf	5	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Kostow, p	6	2	4	1	2	0	0	0	0	0	0
T. Puksen, lf	7	3	5	7	0	0	0	0	0	0	0
C. Malek, cf	5	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
N. Kostov, ss	5	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0
J. Wozniak, c	4	2	2	16	0	0	0	0	0	0	0
M. Kukorlo, lf	2	3	1	1	0	1	0	0	0	0	0
F. Ivanine, 3b	7	3	2	2	2	1	0	0	0	0	0

Totals 48 23 19 27 6 2

ST. CLAIR BR.

ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
W. Salack, c, lf	3	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0
F. Lessick, p, c	4	1	2	8	1	1	0	0	0	0	0
J. Bednar, 2b	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Narbecki, 3b	4	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0
J. Salak, p, ss	4	1	3	2	0	3	0	0	0	0	0
M. Lessick, p, ss	3	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0
Kosmari, lf	3	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Yaroshak, rf	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
N. Bednar, cf	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Lessick	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

Totals 28 6 6 27 3 9

Berwick: 062 038 220-2

St. Clair: 000 401 100-6

ST. CLAIR BR.

ab	r	h	po	a	e	ab	r	h	po	a	e
Wylatta, rf	4	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Hercha, lf	4	1	3	9	0	0	0	0	0	0	0
Juba, cf	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Kozemka, c	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0